Quod DEUS bene vertat!

THESES MEDICÆ DE CALCULO RENUM ET VESICÆ,

Quas

ADSPIRANTE DIVINI NUMINIS GRATIA,

Ex

AMPLISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ

DECRETO ac CONSENSU

IN PERANTIQUA ELECTORALI UNIVERSITATE GERANA

publicæ Diſputationis vice

PRO LOCO

In FACULTATE MEDICA

Ordinario

Eruditorum examini exponit

PRÆSES

HENRICUS CHRISTOPHORUS ALBERTI,

Doct. Facult. Med. & Conſil. Acad. Secreti Aſſeſſor Ordinarius,

RESPONDENTE

DAVIDE FRIDERICO Bühren/

Göttingenſi,

In Collegio Majori

Die 13. Decembris ſtil. vet. horis conſvetis Anno 1690.

ERFORDIÆ, Typis JOHANN-HENRICI GROSCHI,

Σὺν τῷ Θεῷ.

De

CALCULO RENUM & VESICÆ.

PROEMIUM.

Alma rerum Mater Natura cum humani corporis fabricam omnibus momentis ſuis ponderaret, eo potiſſimum reſpexit, ut illud non modo ad tempus à ſupremo rerum omnium Moderatore ſibi decretum ſartum tectum conſervaretur, ſed & munia ſibi propria convenienter ac ritè exeqveretur, proptereaqve mirâ Sapientiâ membra omnia tam concinnè, eleganter & aptè elaboravit, ut in corpore ſano nec minima particula integritate & perfectione ſuâ viduata reperiatur. Uti vero omnia ſecundum naturam in corpore conſtituta ſummâ harmoniâ conſpirant, partes omnes ſuo officio decenter defunguntur, nec qvicqvam peregrini vel ſibi moleſti admittunt vel producunt, ita viciſſim præter naturam affectæ & ſuo qvandoqve naturali tono ac robore defraudatæ humores inſuper ac Spiritus, actionum omnium Præſides ac Directores, à nativa ſua indole & craſi deflectentes, plurimorum morborum Autores exiſtunt fœcundiſſimi: haud ultimi hujus rei teſtes ſunt renes & veſica, communia totius corporis & perneceſſaria Emunctoria, laticisqve

qve

qve ſeroſi de Maſſa ſangvinea decedentis organa ſeparatoria hæc ipſa modo debilitata, modo obſtructa modo inflammata, & exulcerata aliisqve variis ſymptomatibus vitiata varios calamitoſos patiuntur affectus, qvos inter haud poſtremum ſibi locum vendicat CALCULUS affectus ut freqventisſimus ita pariter atrocisſimus: miſſa proinde illâ & ob materiæ ſub calamo luxuriantis ubertatem commodiori tempori reſervatâ, (qvam antea nobis publicè pertractare propoſueramus.) abſtruſisſimâ febrium petechialium naturâ & curâ, de renum ac veſicæ calculi Eſſentia, Cauſis, Signis atqve Curatione tumultuarias ſaltim & ob termini à Superioribus præſtituti anguſtiam extemporaneas theſes concipere ac publicæ Philiatrorum disqviſitioni exponere viſum fuit, cui noſtro conatui ut Supremus ex alto clementisſime benedicere dignetur, ſupplices divinam illius ſollicitamus gratiam.

TH. I.

QVamvis utriusq; Calculi tam renum qvam veſicæ eadem fere ſit natura & conditio & qvoad cauſas tam materialem, qvam efficientem parum differre videantur; cum tamen tam ratione denominationis qvam loci affecti, tum etiam ſignorum aliqva occurrat diſcrepantia diverſam qvoqve in nonnullis expoſcant medendi methodum, viſum fuit in pluribus ſubſeqventibus theſibus tractationem calculi renum præmittere Veſiſicæ, cum illis ipſis aliqva ex parte prærogativam in corpore conceſſerit Natura.

TH. II.

TH. II.

Latinam itaqve atqve genericam calculi vocem originem ſuam ducere à calce propter analogicam qvandam rationem teſtatur Corvinus Font. Lat. p. 228. Græci eundem per vocabulum λίθος exprimunt, unde λιθίασις, qvæ tamen à pluribus veſicæ calculo freqventius tribuitur, ortum trahit, â parte vero affectâ ſive primario calculi ſubjecto vocatur νεφρίτης, & hæc denominatio renum calculo propria eſt. Alij per grandines, arenulas, ſabulum concretum &c. calculum intelligunt. Paracelſus nominat ipſum Tartarum, excretum vocat ludum, Helmontius eundem Dulech appellat. Germ. vocatur der Nierenſtein/ Lendenſtein/ Blaſenſtein. Lapidem verò à calculo in homine nō minus qvam pyrum à vacca differre pronunciat Helmontius Tract. Scabies & ulcera Scholarum. p. 260. § 33.

TH. III.

Definimus itaqve calculum qvod ſit concretum durum ac ſolidum ex particulis Maſſæ Sangvineæ variis Salinis terreſtribus ac fœculentis à ſpecifico fermento eidemqve inhabitante Spititu inſito corrupto in renibus & veſica productum multorum ſæpe graviſſimorum ſymptomatum autor.

 TH. IV.

TH. IV.

Subjectum ſive pars affecta in utraqve calculi ſpecie aliud eſt primarium aliud ſecundarium in nephritide renes primario afficiuntur, ureteres vero veſica & urethra ſecundario, qvod ſi vero, qvod tamen rarius contingit, ſalvis renibus, veſicæ tantum adſit calculus, primarium ſubjectum omnino veſicæ tribuendum erit, excludimus proinde omnes alias corporis partes, qvamvis nullam fere illarum ab hoc ingrato hoſpite immunem in ſubjectis diſpoſitis eſſe, Autorum variorum hiſtoriæ & obſervationes teſtentur; prædictarum partium urinæ ſecretioni alias dictarum ſtructura atqve cognitio cum ad percipiendam hanc materiam ſcitu ſit perneceſſaria, optime illa ex Anatomicorum Celebriorum ſcriptis petenda venit.

TH. V.

Cauſam vero proximam qvod attinet, dividitur illa in materialem & formalem, de utraqve maximus datur diſſenſus inter Autores. Alii enim pro materiali cauſa agnoſcunt pituitam, hanc ſolam autem inſufficientem eſſe teſtatur experientia cum plurimos phlegmaticos & ſenes à calculo immunes videamus. Nec noſtro ſatisfacit ſcopo ſerum ab

aliis

aliis pro cauſa materiali allegatum, cum illud à naturali indole & craſi non deflectens, ſed fluxile & ſalinum permanens in corpore concretiones magis impediat. Chymici materiam tartaream ſalſuginoſam & glutinoſam accuſantes propius accedere videntur, ſi præprimis cum Helmontio principium aliqvod urinoſum ſubtile pro ipſo calculi ſeminio agnoſcant, cui & nos ſubſcribimus ſententiæ penitius intuentes ipſum generandi modum, qvi nobis in excreta calculoſorum urina ceu ſigno hujus affectus non adeò ut in aliis fallaci ac dubio progreſſum à minimis & fere inviſibilibus ad majora demonſtrat, materiamqve illam craſſam, limoſam lentam ac viſcoſam non qvoad omnes ſuas partes ſed tantum qvoad iſtas magis diſpoſitas ſeminales & conſymbolicas ſuum contribuere ſymbolum arguit. Obſcurior adhuc eſſe videtur cauſa efficiens qvam alii adſcribunt ſoli calori, alii frigori, alii ſiccitati, alii ſucco lapideſcenti, alii aſtris, &c. talis autem calor exceſſivus locum hic habere vix videtur, cum alias febricitantes, præ aliis calculo magis vexari neceſſe ſit, neqve etiam videmus æſtivo tempore calculoſos magis affligi qvam hyemali, qvæ ratio etiam militat de altera jam adducta cauſa nempe frigore, cum i-

ſtud

ſtud per applicationem externorum & internorum calefacientium ſat commodè alterari poſſet, contrarium autem teſtatur qvotidiana praxis, ut & ipſa cum calculo ſæpius conjuncta renum inflammatio. Ut adeò antecedentium cauſarum claſſi iſtas tres adductas elementales qvalitates una cum influxu ſyderum magis annumerandas eſſe ſtatuamus. Succum autem lapideſcentem ſpiritumqve ſive auram lapidificam cum noſtro fermento convenire dicimus, cum illud nihil aliud ſit qvam concurſus Salium Sylveſtrium ac peregrinorum partim ab ipſis parentibus jure hæreditario, partim vero ab aſſumtis eſculentis ac potulentis ſpecifica ac innatâ vi ſeminali petrificâ præditis acqviſitus, fracidum ac putrilaginoſum ſpirans odorem, qvo â ſpiritu univerſali cum inſito renum ſpiritu ſ. archeo confermentante in actum deducto ſpiritus ille gorgoneus exurgit omnemqve ſibi homogeneam materiam cum ſero & ſangvine ad renes delatam in tale con-concretum calculoſum convertit, ex effectu itaqve colligimus fermentum ipſum ſ. cauſam efficientem ad naturam acido volatilem magis qvam alcalicam accedere, conſentientem hic habemus B. Dn. D. Cramerum qvi in Comment. M. S. in Sylv. prax.

Cap.

Cap. 55. de urinæ perfectione in renibus læsâ fermentum hoc & incolam illius ſpiritum ſpecificum ſeq. exponit verbis: *Calculationes renum non dependent à ſolo copioſo acido in corpore peccante, ſed renes ſunt in cauſa, dum archæus ſ. ſpiritus & fermentum renum inſitum ſive eorum ſtructura eſt depravata, tunc enim ſeri diverſa ſpecies confluentes ob* ⊖*ia inſita varie fermentant & per reactiones coaleſcuut in lapides, qvod ſi archæus eorum probè ſe habet fieri non ſolet &c.* fermentum hoc uti ex ſua natura eſt fluidum, ita ſimul cum urina à renib9 ad veſicam deferri vel in eadem produci poſſe qvis dubitat?

TH. VI.

Cauſa antecedens mediata proximior jam conſideranda venit, qvæ in corpore deliteſcens apta nata eſt ejusmodi producere effectum, hanc conſtituunt particulæ Maſſæ Sangvineæ heterogeneæ, ⊖linæ, terreſtres, fœculentæ, limoſæ, tenaces ac glutinoſæ, hæ ipſæ cum ſero ceu proprio ſuo vehiculo ad renum interiora delatæ à ſpecifico ibidē hærente fermento ſubiguntur, aſſimilantur, materiamq; hoc modō calculoſæ concretioni ſuppeditant uberrimam.

TH. VII.

Cauſæ procatarcticæ ſive mediatæ remotiores commodè dividuntur in naturales, non naturales &

præternaturales : in prma claſſe ſeſe ſiſtit præprimis temperamentnm melancholicum, ætas tenerior ut & ſenilis, habitus corporis obeſior, vitiata renum ac veſicæ ſtructura, & qvi omnibus aliis præcedit, character hæreditarius viſcerum chylificationi & ſangviſicationi deſtinatorum dyſcraſia ac intemperies nativa, ut & infelix aſtrorum concurſus atqve influxus, in ſecunda rerum non naturalium claſſe primas tenet Aer, qvi ut nullibi fere ſat purus, ſed qvandoqve craſſus ac nebuloſus exiſtit, ita præſertim in hoc affectu plurimas particulas craſſiores ſalinas (craſſiori licet ſenſuum teſtimonio vix obvias) fermenteſcibiles è poris terræ nonnunqvam imbibitas & autumnali tempore acidum ingenium redolentes, dormientem in corpore hoſtem excitare valentes, ſuppeditat. E cibis accuſantur omnes illi, qvi ſucco craſſo viſcoſo Salino-terreſtri ſimiliqve tarta reo (analogice tali dicto) contagio imprægnati ſunt, ut braſſica muriâ condita, carnes ſale maceratæ fumoqve induratæ, anſerina, porcina & piſcium paludinoſa incolentium loca, ut angvillæ, aſelli, halecis &c. item caſeus veteranus, ex fructibus auſterum ac terreſtrem ſuccum præbentibus, ſunt cydonia, caſtaneæ & omnes alij immaturi. Vina au-

ſtera fœculenta, tartarea, pendula, præprimis muſtũ nondum fermentatum, cereviſia recens minus defœcata, turbulenta, aceſcens, &c. aqvæ minerales limoſæ & calculoſum qvandoqve ſeminium ſecum vehentes. Immodica corporis exercitia ab aſſumto ſtatim cibo ſuſcepta, vita nimis ſedentaria, ſomnus exceſſivus & ſtatim à prandio vel cœna inſtitutus. Vigiliæ protractæ Excrementorum alvinorum ut & urinæ, menſium ac hæmorrhoidum ſuppresſio inſolita, ♀ris uſus immoderatus, animi demum triſtitia, mœror, terror & ira, qvibus & intempeſtivum atqve exceſſivum medicamentorum diureticorum dulcium & ſacharatorum uſum annumerare nonnullis placuit, in tertia Claſſe rerum præternaturalium notanda venit cacochymia, plethora, malum hypochondriacum, febris qvartana, Scorbutus &c. hujusqve farinæ affectus alii, qvorũ materia tartarea facta humorum μεταςάσει facile in tales concretiones convertitur.

TH. IIX.

Nec prætereundæ ſunt Differentiæ qvarum aliæ deſumuntur 1. à loco, de qvibus diximus, qvod in omnibus omnino corporis partibus calculos naturam produxiſſe Autorum variæ teſtentur hiſtoriæ &

obſervationes, nos non niſi calculum renum & veſicæ hic agnoſcimus. Renum nonnunqvam dexter, vel ſiniſter tantum afficitur, hincqve vel in cavitate vel in ipſa ſubſtantia generatur. Veſica utplurimum receptaculum vel hoſpitium illis præbet. aliæ 2. à numero, unde in diſpoſitis ſubjectis plus minus generantur. aliæ 3. â figura externa & ſuperficie, qva alii ſūt rotūdi, leves, aſperi angulares. &c 4. à conſiſtentia, hinc alii inveniuntur ſilicei, compactisſimi, duriores alij tophacei, molliores, friabiliores. &c. 5. â coloribus, unde dantur flavi, rubri, fuſci, albicantes, cineritij, pro varietate materiæ & concreſcendi modo. 6. â magnitudine, unde alii ſunt magni & ponderoſi, alij vero parvi ſub formâ arenularum vel ſabuli provenientes. Deniqve â natura ſubjecti, unde alii hæreditarii, alii acqviſiti. Veſicæ calculus utplurimum longe major ponderoſior & albicans, vel cineritius magisqve friabilis exiſtit, qvam renum, ipſumqve á renibus utplurimum rudimentum acqviſiviſſe probabile videtur.

TH. IX.

Inter ſigna Diagnoſtica renalis calculi certiora; (qvamvis pathognomica plurimi Autores negent) primarium merentur locum cruris ſtupor, ex com-

com-

compreſſo muſculi lumbaris, ψόας Anatomicis di-ᾶti,inſigni nervo contractus , una cum convulſivâ teſticuli intra abdomen retractione, ut & ipſa calculorum & arenularum excretio. Inter illa vero qvæ magis ſunt cum aliis affectibus communia ſunt (1) dolorifica ſpinæ inflexio. (2) Nauſea & Vomitus, anxietates præcordiorum, cardialgia calor p.n. &c. (3) Dolor lumborum fixus, gravis ac pungitivus retrorſum ad confinia renum magis vergens, præcipue circa primam lumborum vertebram, ob nervos ſexti paris ibidem è ramo, qvem renes cum ventriculo communem habent, exurgentes. (4) Urina ſub initio tenuis & aqvoſa, poſtea vero turbulenta, copioſis qvoqve arenulis ac ſabulo referta. Poſteriora hæc ſigna cum dolore colico, affectu hypochondriaco, ſcorbuto, maximam habere convenientiam qvis diffitebitur? Calculi autem in veſica præſentiam denotat 1. Dolor gravativus in perinæo & pectinis regione cum ſenſu ponderis alicujus. 2. adeſt utplurimum urinæ mox ſtillicidium mox totalis ſuppreſſio cum continuo mingendi ac alvum deponendi irrito ac inani conatu. 3. Pruritus & dolorifica ſenſatio in collo veſicæ& confiniis pubis, adeò ut ſæpius miſere afflicti loca illa ſcalpere ac manibus con-

tractare cogantur, 4. arenulæ & mucoſa materia ſubinde cum urina ſat dolorifice excernitur. 5. Certius ſignum præbet ipſe ſæpius excretus calculus ſive etiam beneficio digitorum in anum immiſſorum vel catheteris in urethram intruſi exploratus. 6. Nec adeò incertum erit ſignum, qvando ſuppreſſa in erectis patientibus urina, decubitu ſupino facto, compreſſisqve pubis confiniis eadem liberior exit & qvæ ſunt alia hujus rei teſtimonia in practicorum libris evolvenda. In utraqve hac calculi ſpecie ſymptomata omnia, ut dolor, inflammatio, exulceratio, urinæ ſuppreſſio, ardor & ſtillicidium, mictus cruentus aliaqve graviora accidentia ſignorum diagnoſticorum naturam induunt.

TH. X.

In renibus haud adeò felicem prognoſin demonſtrant calculi majores, aſperi ac angulares, illi enim proportione ſua ureterum ductibus minus reſpondentes & excludere neſcii, obſtructiones, iſchuriam, inflammationem, qvid? qvod? ipſam mortem citius accelerare faciunt, hi vero ureterum membranas nervoſas aſperitate ſua arrodendo vellicando ac irritando fibrarum criſpaturas, dolores atrociſſimos ac ſpasmodicas contractiones non raro funeſtas infe-

runt

runt. Hæreditarium ſi fuerit malum communi practicorum ſuffragio pro incurabili habetur. Senum calculi ob archæi debilitatem viriumqve imbecillitatem difficilius curantur, effato Hippocr. aphor. 6. Sect. 6. ut & ulcus renum exitioſum plerumq; evadit. Sudor frigidus cum extremorum ſubitanea laſſitudine mortem præ foribus eſſe convincit. Major autem curationis ſpes affulget, ſi calculi ſint minores granulati, leves, vel adhuc ſub ſabuli forma exiſtentes, robur corporis ſit validum, urinæ priꝰ claræ, mox turbulentæ & arenoſæ ſucceſſive prodeant, vaſorum urinæ ſecretioni deſtinatorum laxiorem ac ampliorem ſtructuram conceſſerit natura. Friabilis ac tophaceus calculus citius qvam ſiliceus reſolvitur. Veſicæ calculus major non niſi ſectione curari poteſt. Seqviorem ſexum ſingulari qvodam privilegio ac prærogativa hic gaudere videmus, in mulieribus enim ob meatus urinarii amplitudinem felicius ac facilius excernuntur. Difficiliorem autem curationem veſicæ calculus, minor licet, propterea admittit, qvod medicamenta interiꝰ aſſumta lithontriptica extra ſphæram ſuæ activitatis ad illa loca remota non adeò promte deferantur.

TH. XI.

Supereſt nunc ut oſtendamus, qva ratione juratum hunc, vitæ ſanitatisqve hoſtem, ſi præſens jam ſit, debellare, ejusqve vires infringere, ſin adventurus adhuc hoſtiles illius inſultus præcavere] poſſimus: huic vero intentioni inſerviet Præſervatoria: illi Curatoria. cumqve videamus malum hoc ad modum paroxyſmantium morborum per certa temporis intervalla & rythmos gravius affligere patientes, alia proinde cura erit adornanda in paroxyſmo, alia extra illum: ipſo vero acceſſionis tempore cum graviora adſint ſymptomata, curandi methodum ad illud primario dirigendam eſſe ſana ſvadet ratio: primam igitur indicationem nobis præbet dolor, qvi partim per appropriata interna partim externa mitigandus erit. Secundam ipſæ partium criſpaturæ & ſpasmodicæ convulſiones, qvæ fibrarum ac nervorũ tonum depravatum ac debilitatum reſtituere, ſpiritusqve illorum incolas irritatos ac injuriatos demulcere ac conſopire jubent. Tertiam calculus ipſe, qvi ſi nondum jam organis ſecretoriis, ureteribus ſcilicet ac urethræ improportionatus factus, ſui excluſionem deſiderat. ad qvam promovendam 4. Viæ ſunt lubricitandæ & humectandæ 5. deniqve ut o-

mnia felicius ſuccedant partium ac virium robur eſt conſervandum.

TH. XII.

Prædictis ſcopis ſatisfiet tribus conſvetis Medicinæ Inſtrumentis. Diætâ nimirum, Pharmaciâ & Chirurgiâ. Hæc nobis primo exhibet V.S. generoſum in pluribus deſperatis affectibus remedium, vix autem locum hic habere videtur, niſi turgens adſit plethora cũ præſentaneæ inflammatio nis metu, coincidente ſimul menſium & hæmorrhoidalis fluxus inordinatâ ſuppreſſione, hâc ipsâ enim natura alleviatur, doloresqve acerbisſimi ex parte remittunt; vicarium hujus erunt hirudines applicati. vid. Hier. Fabr. ab Aqvapend. libr. de oper. chir. cap. de hæmorrh. cucurbitam magnam cum flammâ multâ ſæpe lapidem ex renibus viam minitantem adjuvaſſe, interdum ureteribus imminentem & atroces dolores excitantem retraxiſſe teſtatur Rolf. in Epit. meth. cogn. & curand. p. 311. majori autem fructu iſtæ à renibus ad inferiora ad ureterum ductum veſicam verſus deducendæ erunt.

TH. XIII.

Pharmacia 1. pro dolore mitigando commendat medicamenta interna atqve externa anodyna

C &

& paregorica. 2. In ſpaſmodicis partium criſpaturis atqve contractionibus nervina, emollientia & antiſpaſmodicâ 3. ad Calculi excretionem atqve aliqvalem reſolutionem promovendam blanda diuretica ac lithontriptica. 4. Pro lubricitandis viis oleoſa temperata, humectantia, mucilaginoſa, & aqvoſa. 5. pro partium temperie viriumq; robore conſervando ſpecifica ac confortantia, eaqve omnia ex triplici regno, vegetabili nimirum animali & minerali petenda. Interna iſta medicamenta omnia in fluidâ magis qvam ſolidâ formâ exhibere conſultius erit, cum partes affectæ aliarum partium atqve viſcerum reſpectu â vitalitate remotiores eſſe videantur. Narcotica non adeò niſi in extremo caſu adhibenda, diuretica ut & alia medica menta calidiora parca manu propinanda, Lithontripticorum effectum dubium declarat experientia, melius tamen anceps adhibere remedium, qvam nullum. Qvibus etiam pro ſollicitanda alvo abſtergendisq; ſordibus blande laxantia atqve lenientia per ſe intercalare proficuum eſſe judicamus. Inter externa remedia omnibus aliis præferuntur Enemata, hæc enim uti varia ſuperius adducta anodyna, emollientia, nervina, humectantia &c. recipiunt ingredientia, cum affectis inſuper par-

tibus

tibus intimiorem habent attactum,hinc fere omnibus illis ſcopis reſpondent, obſervandum tamen ne illorum qvantitas ſit exceſſiva,unde comprimendo affectas partes,dolores magis augeant, nec etiam nimis calida vel ſalino ſtimulo acriora reddita ſunt applicanda, ab illis enim inteſtina graviter ſæpius læſa, ab his vero teneſmum acerbiorem factum, practicorum teſtantur monumenta. His ſuccedunt ungventa,linimenta,Cataplaſmata, fotus,& qvæ maxime hic laudanda, balnea atqve inſeſſus. Prædictorum remediorum materiam uberrimam formulasqve exhibent Celeb. *Wedel. tract. de Medic. fac. it. amœn. mat. med. Gieswein. in hodego Med. Macaſ. in promt. mat. Med. Morell. de form. Ludov. in Pharm. contr. Mynſ. in armam.* ut & omnes alijScriptoresPractici & Chymici,qvibus in tanta & fere immodica rerum copia plura ſuperaddere ſupervacaneum erit.

TH. XIV.

Veſicæ calculi ſi plures ſint atqve minores meatuiqve urinario & urethræ magnitudine ſua reſpondeant,eandem cum renali calculo medendi methodum,eademqve in pluribus medicamenta deſiderant, habitâ ſaltem in applicatis externis remediis

affecti loci diverſitatis ratione. Rara autem & fere pauca erunt iſta medicamenta, qvæ ore aſſumta activitatis ſuæ ſphæram tam longe lateq; ferant, ut ad calculum majorem in veſica concretum reſolvendum ea extendatur, intentatum tamen nil relinqvendum, cum & hujus per remedia interna lithontriptica feliciter curati, à nonnullis licet in dubium vocata extent exempla. Chirurgi atqve Practici varios hic liqvores reſolventes veſicæ per ſyringam injiciendos cum Helmontio proponunt, nil qvicqvam vero iſtis profectum fuiſſe experientiâ conſtat, unde ad lithotomiam ceu ſacram anchoram confugiendum erit, caute vero in hac adminiſtranda agendum eſſe tragici ac funeſti plurimi edocent caſus, reſpicienda proinde hic erit ſubjecti conditio, ætas, vires & alia, unde ſenes, valetudinarios & obeſos eandem vix ſuſtinere cernimus. De modo extrahendi vid. *Barbett. Chirurg. p. 89. Fabric. ab Aqvapend.* & alios chirurg. celebriores, ut & *Rolfinc. Conſil. Med. pag. 838.*

TH. XV.

Extra paroxyſmum vomitoria â nonnullis laudata commodiorem in diſpoſitis ſubjectis inveniunt locum, ſecurius etiam & majori cum fructu adhibentur

bentur lithontriptica ac diuretica penetrantiora, cumqve cauſarum antecedentium hic ratio ſimul ſit habenda, catharctica qvoqve non erunt inutilia, continuus autem hic ſit medicamentorum uſus, cum è chronicorum cenſu hoc malum ſit haud ultimum. Viſcerum robur atqve tonus, præſertim renum atqve veſicæ, ut & aliorum chylificationi & ſangvificationi inſervientium probè reſpiciendus, unde ſtomachica non penitus ſint excluſa. Pro humorum vero lentorum ac viſcoſorum cum latice ſeroſo de M. S. ad renes & veſicam deproperantium correctione remedia ⊖lina alcalica præſertim volatilia, qvin & præcipitantia, ☿ialia atqve ♀ea erunt convenientia.

TH. XVI.

Præter jam adducta in *præſervatione* exactum obſervari debet Diætæ regimen, unde omnia iſta ſub cauſarum procatarcticarum claſſe comprehenſa probè hic ſunt repetenda, contrariorum regula illis opponenda, omniaq; alia in vitæ ac victus genere obvenientia ad naturæ ſanitatisq; ductum atqve leges ordinanda, ipſa vero Symptomatum variorum natura atqve cura deſideratæ brevitatis causâ ſuis locis è celebriorum Practicorum ſcriptis erit deſumenda.

Soli DEO ſit Laus Honor & Gloria!

COROLLARIA.

I.

Liqvor betulæ ab Helmontio commodatus in calculo egregium præbet abſterſivum.

II.

Potus Theæ calidus plurimis calculi indicationibus ſatisfacit.

III.

Lapis Ludus ad mentem Paracelſi præparatus haud contemnendum in nephritide exiſtit ſpecificum.

IV.

Sectio calculi renalis eſt abſurda.

V.

Inter generoſiora calculi remedia liqvores ætherei, qvalis eſt liqvor Alcaheſticus & ſpiritus Mundi haud ultimum ſibi locum vendicant.

VI, Salia

VI.

Salia volatilia oleoſa ad modum ſylvianum præparata in calculo, abſente calore, ſunt maxime proficua.

VII.

Dubii effectus eſt ſuccus graminis & inde paratum decoctum à Sylvio in calculo ſæpius laudatum.

IIX.

Majorem laudem in calculo meretur Sal volatile Tartari.

IX.

Therebinthinata in pluribus renum affectibus ſunt optima ſpecifica.

X.

Aroph Paracelſi ut & Driff Helmontii in calculo indifferenter adhibere vix conſultum erit.

XI.

Cantharidum uſus in calculo ſæpius exitioſus.

XII.

Helmontianum remedium ex ſangvine hirci deſumtum ſana ratio comprobare videtur.

XIII.

Medicamenta qvo magis ad noſtram naturam accedunt eo ſunt convenientiora & vulgo mumialia dicuntur.